

**În ceea ce privește Conceptul
Beneficiile programului
Puncte forte din perspectiva copiilor
participanți
De la concept la realizare...**

**Viziunea operatorului în urma intervi-
urilor
Analiza ZWOT a situației
Recomandările operatorului având în
vedere cele relatate.**

SONDAJ DE OPINIE PROVOCAREA VERII

*Svetlana JAVELEA,
șef, Secția monitorizare și evaluare*

Programul *Provocarea verii*, implementat în această vară la BM, a fost o adevărată provocare atât pentru bibliotecari cât și pentru chișinăuieni. Implicarea bibliotecarilor a fost totală, dedicația – incomensurabilă, efortul – enorm. Din acest motiv, BM a dorit să cunoască opiniile și impresiile participanților vis-à-vis de program: de unde au aflat despre program, ce au învățat, ce le-a plăcut cel mai mult, cât de mulțumiți au fost de oferta tematică propusă, de performanțele bibliotecarilor și dacă ar recomanda acest program prietenilor. În acest scop, Secția monitorizare și evaluare a inițiat un sondaj în care am solicitat doritorilor să răspundă cu sinceritate la câteva întrebări.

Fiecare sondaj a fost completat în mod individual pe suport de hârtie prin bifarea răspunsurilor care reflectă opinia personală a respondentului.

Răspunsurile colectate au fost introduse în formularul electronic *google-forms*, care permite filtrarea datelor și vizualizarea statisticilor generate automat pe baza răspunsurilor primite.

Sondajul cuprinde întrebări închise, cu mai multe variante de răspuns, întrebări deschise, destinate opiniilor și sugestiilor și întrebări de tip scară. El a fost aplicat în toate filialele la finele fiecărui grup de copii participanți la *Provocarea verii* pe un

eșantion de 673 respondenți din 24 de filiale, în perioada 3 iunie – 23 august 2019. Datele personale nu au fost specificate, sondajul fiind efectuat anonim.

Datele prezentate în *figura 1* arată numărul de respondenți participanți la sondaj din fiecare filială. Observăm că cel mai mare număr de chestionare a fost recepționat de la filialele „Ovidius” (60), „Transilvania” (57), „Alba Iulia” (47), „Ștefan cel Mare și Sfânt” (44) și „Târgu-Mureș” (43). Totodată, cel mai scăzut număr de chestionare recepționate a fost în filialele „O. Ghibu” (7), Biblioteca Centrală (11), „M. Lomonosov” și „H. Botev” (12); „A. Mickiewicz” și M. Drăgan (13). Răspunsurile reflectă opinia generală a participanților.

Figura 1. Datele statistice raportate la eșantion

Filiala	Nr. respondenți
„Ovidius”	60
„Transilvania”	57
„Alba Iulia”	45
„Ștefan cel Mare”	44
„Târgu-Mureș”	43
„L. Rebreanu”	37
Arte „T. Arghezi”	36
„Târgoviște”	36

Filiala	Nr. respondenți
„M. Ciachir”	33
Traian	33
N. Titulescu	32
Codru	29
CAE	28
V. Bielinski	22
„A. Donici”	20
„L. Ukrainka”	19
„Maramureș”	16
M. Costin	15
„A. Mickiewicz”	13
M. Drăgan	13
„H. Botev”	12
„M. Lomonosov”	12
Biblioteca Centrală	11
„O. Ghibu”	7
TOTAL	673

1. La întrebarea *Cum consideri intervalul de timp în care a funcționat programul*, 559 din respondenți, ceea ce constituie aproximativ 83,1%, consideră *foarte bun* intervalul în care a funcționat programul, 105 (15,6%) au acordat calificativul *bun* și 9 (1,3%) – *satisfăcător*. Calificativul *nesatisfăcător* nu a fost acordat. Situația în % poate fi vizualizată în diagrama prezentată în figura 2.

2. Din răspunsurile multiple colectate la întrebarea *De unde ai aflat despre desfășurarea programului* constatăm că relația bibliotecar-utilizator este una foarte importantă, iar bibliotecarul este intermediarul cel mai activ între bibliotecă și utilizator. 53% (359) dintre respondenți au răspuns că bibliotecarul a fost cel care i-a informat despre desfășurarea programului, trei dintre ei menționând chiar directorul bibliotecii (Biblioteca Centrală; „Albă lulia”; Traian). Acest răspuns a fost cel mai popular, cu preponderență, în primele grupuri. Ulterior, *Provocarea verii* a căpătat po-

pularitate, fapt ce a atras la bibliotecă alți și alți copii. Deducem aceasta din răspunsurile celor 37% (250) care au menționat că au aflat de program de la colegii care frecventează biblioteca și au participat la program și ale celor 7,4% (50) care menționează drept alte surse de informare: *familia, mama, tata, sora, bunica, verișoara* (33), *prieteni* (15), *vecini* (2); printre alte surse se regăsesc *școala* (6), *grădiniță* (1), *am fost în excursie la Biblioteca „Transilvania”* (1).

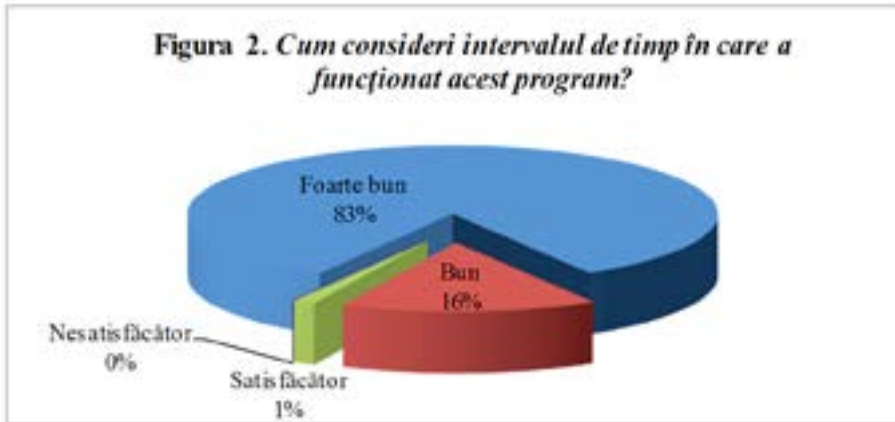
Activitățile de promovare au servit o modalitate excelentă de informare a comunității chișinăuene despre noul program lansat la BM. Astfel, 22,3% (150) au afirmat că au aflat de program de pe afișul din bibliotecă, 3% (20) – din distribuirea materialelor promoționale, 5% (36) – din reportajele TV realizate de mass-media, iar 7,4% (51) – din anunțurile plasate pe social-media (din care 9 persoane au specificat pagina de Facebook a bibliotecii: „L. Ukrainka”; „A. Donici”, „Târgu-Mureș”, „Ovidius”, „A. Mickiewicz” și o persoană blogul Bibliotecii „A. Donici”).

Diagrama următoare reflectă situația descrisă (figura 3).

3. Majoritatea participanților – 77,3% (520) – au apreciat activitatea programului *Provocarea verii* cu calificativul 10, adică excelent (pe o scară de la 1 la 10, unde 1 este echivalent cu calificativul slab, iar 10 – cu calificativul excelent); 15,5% (104) din respondenți au apreciat cu calificativul 9; 5% (34) au încercuit cifra 8; 1,5% (10) au acordat programului calificativul 7 și 0,7% (5) – calificativul 6. Este un indice care măsoară satisfacția generală a participanților. Calificativele acordate ne întărește convingerea că programul a avut succes la participanți.

Diagrama din figura 4 reflectă numărul pentru fiecare calificativ acordat programului.

4. Fiind întrebați dacă *ar recomanda acest program prietenilor*, bifând pe o scară

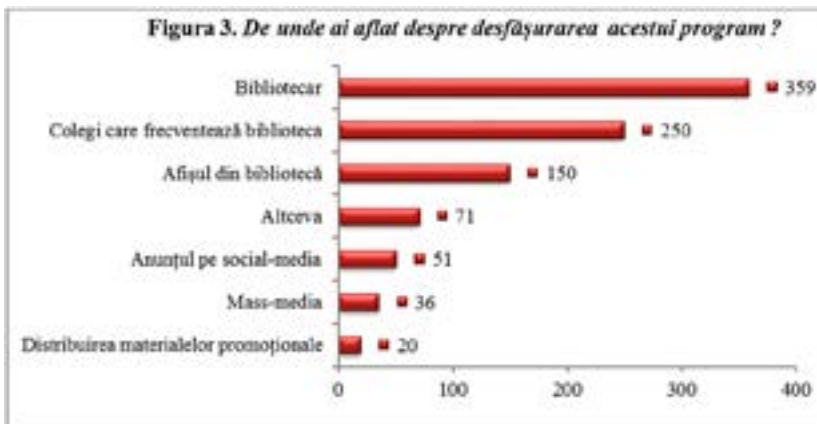
de la 1 la 10 (unde 1 înseamnă puțin probabil, iar 10 – foarte probabil), distribuția răspunsurilor se prezintă astfel: 76,1% (512) din respondenți au încercuit cifra 10, adică foarte probabil, ceea ce constituie majoritatea celor intervievați, 11% (86) – cifra 9, 6,5% (52) – cifra 8, 1,8% (23) – cifra 7. Câteva răspunsuri: „recomand acest program tuturor copiilor, mi-a plăcut foarte mult; am spus și prietenilor mei să meargă la Valea Morilor să viziteze Micul Prinț și Trandafirul; am învățat lucruri foarte interesante pe care le pot povesti la toți prietenii mei; voi recomanda și prietenilor, a fost o vacanță de vis.

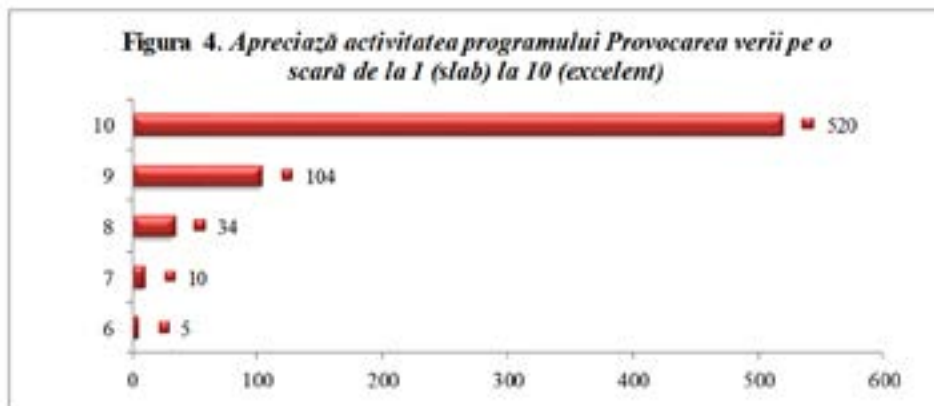
5. La întrebarea *ce ți-a plăcut cel mai mult* răspunsul-cheie este „TOTUL”: „Nu pot enumera ce mi-a plăcut mai mult, fiindcă mi-a plăcut totul: excursiile, experimentele,

jocurile, lectura, să creez lucruri noi și să mă distrez cu prietenii noi; Totul, pentru că am participat toată vara la acest program interesant și util. Datorită lui vara mea a fost cu mult mai frumoasă”.

Răspunsurile colectate vizează toate cele trei componente ale programului: *Citește, Descoperă, Creează*. Copiii au apreciat diversitatea tematică și interesantă a activităților, lectura cărților artistice precum și a celor din colecția STEAM, atelierelor de creație, experimentele desfășurate, faptul că au avut ocazia să comunice cu invitați din diferite domenii și, nu în ultimul rând, competența și dedicația bibliotecarilor.

Respondenții afirmă că cel mai mult le-a plăcut că au învățat să lucreze în echipă, să scrie proiecte „proiectele de grup

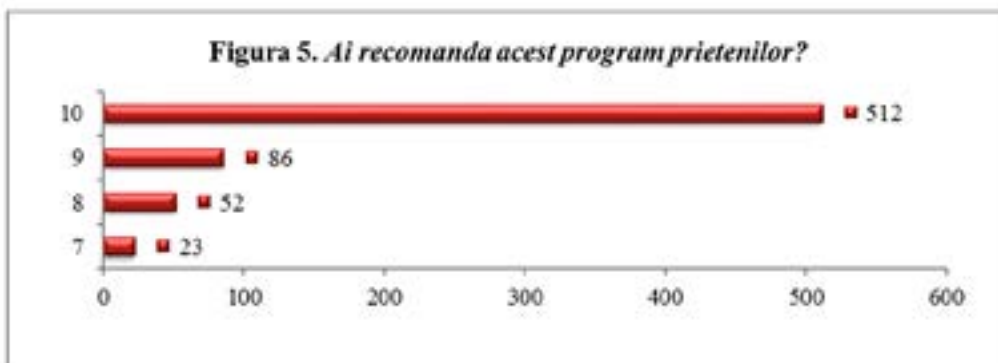

m-au antrenat într-o aventură care m-a maturizat, să formuleze concluzii și argumente; au dezvoltat abilități de analiză, de exprimare a opiniilor, de argumentare „*acestea mă ajută la dezvoltarea mea intelectuală*”; aici au avut posibilitatea să socializeze, să-și exprime emoțiile și opiniile: „*am reușit să împărtășesc cu colegii mei idei și gânduri, ceea ce nu este ușor, dar astfel înveți să-i respecti pe cei din jurul tău*”. Majoritatea au apreciat prezența zilnică a lecturii cognitive, educaționale, care i-a ajutat să-și crească performanțele de lectură „*citesc mai bine pentru că în fiecare zi am citit câte 20 de minute*”. La Provocare s-au simțit liberi și degajați, au legat prietenii „*mi-am făcut prieteni noi de la care am învățat să mă bucur de lucruri mărunte*”, au dat frâu liber imaginației și creativității „*fiindcă creativitatea este o parte importantă din*

viața mea”. Totodată, înțelegem că participanților le-a plăcut varietatea tematică a programului *interesant și inovativ*: în fiecare zi experimente, în fiecare zi ateliere de creație, în fiecare zi lectură, fiind „*impresionați de tehnicile și jocurile folosite la fiecare dintre componentele Citește, Descoperă și Creează*”.

La fel le-au plăcut activitățile în aer liber, „*unde ne-am bucurat de soare, libertate și am jucat jocuri interesante*” și excursiile, „*când am explorat locuri și străzi din oraș*” și „*am învățat lucruri noi despre Chișinău*” sau „*prima experiență de călătorie cu troleibuzul*”. Răspunsurile lor scot în evidență atmosfera caldă și prietenoasă, competența bibliotecarilor („*sunteți foarte profesioniști și cele mai tari*”), aspectul nonformal al activităților: „*m-am informat și m-am distrat în același timp; am învățat lucruri noi și*

m-am distrat; acest program a fost distractiv, interesant și captivant”.

Mai jos sunt prezentate extrase din chestionarul de evaluare completat de participanți:

➤ Filiala „Ovidius”: *„Mi-a plăcut foarte mult aici deoarece învățăm și descoperim lucruri noi și utile. Aici ne exprimăm liber opiniile, ideile, sugestiile; formulăm concluzii și argumente; plecăm în excursii, analizăm, experimentăm, dăm frâu liber imaginației. Aici avem posibilitatea să socializăm, să colaborăm și să cunoaștem alți copii.”; „Mi-a plăcut prietenia pe care am legat-o cu Sofia. Munca în echipă – lucrul la diverse proiecte pe baza textului lecturat. Folosirea multor tehnici de analiză: jurnalul dublu, tehnica detaliului. Acestea mă ajută la dezvoltarea mea intelectuală. M-au fascinat experimentele științifice și excursiile ghidate.”; „Mi-a plăcut să călătoresc prin oraș cu troleibuzul, fiindcă eu mă deplasez doar cu automobilul cu părinții. L-am descoperit pe Micul Prinț – o mică statuie de 11 cm și pe prietenul său – trandafirul vanitos. Le-am spus și prietenilor mei să meargă la Valea Morilor să le viziteze.”; „Mi-a plăcut suspansul... În fiecare zi provocări noi! Lucrul în echipă, proiectele de grup m-au antrenat într-o aventură care m-a maturizat. Am reușit să împărtășesc cu colegii mei idei și gânduri, ceea ce nu este ușor, dar astfel înveți să-i respecti pe cei din jurul tău”; „am rămas impresionată de tehnicile și jocurile folosite la fiecare rubrică: Citește, Descoperă și Creează; atmosfera și faptul că m-am simțit liber și degajat; când am explorat locuri și străzi din Chișinău; vizita la Institutul de Fizică, unde am descoperit laserul decuplator; experimentele chimice, lecturile științifice,*

jocurile de societate și atelierile de creație; în fiecare zi – provocări interesante și utile; că am învățat să fac proiecte”.

➤ Filiala „Transilvania”: *„Am fost entuziasmat de tot ce s-a întâmplat cu mine și am învățat la program: mitologie, Terra, tehnologii informaționale, povești, flora, fauna, experiențele, rebusurile, pălăria muzicală, bunele maniere; atitudinea bibliotecarelor; cel mai mult mi-au plăcut experimentele; că am citit și m-am jucat; cum se decodifică QR-codurile și aplicația Scratch; că am învățat lucruri noi, că a fost mai interesant decât la școală și că ne-am jucat cu alți copii; faptul că toți suntem egali, iar pe lângă milioanele de lucruri pe care le învățăm ne mai și distrăm; să fac robotică și să desenez cu creionul 3D; să construiesc Globul Pământesc; faptul că toți eram prieteni, iar voluntarii nu ne lăsau pe nimeni pe dinafară; jocurile pe tablete, să citim povești, să desenăm și să facem proiecte; lectura interesantă, experimentele și atelierile de creație; atunci când ieșeam afară, citeam diverse cărți, rezolvam rebusuri; să citesc și să aflu lucruri noi despre animale; istoria lui Ștefan cel Mare și tehnologiile informaționale; activitățile despre Chișinău, creionul 3D și confecționarea florilor din hârtie creponată; mi-am făcut noi prieteni, a fost amuzant, interesant, am aflat lucruri noi, am devenit mai creativă și interesată de lumea înconjurătoare; când am luat un interviu; cel mai mult teme de la Descoperă și Creează, deoarece nu prea îmi place să citesc; cel mai mult mi-a plăcut catalogul electronic; toate activitățile și de bibliotecara domnișoara Daniela”.*

- Filiala „Târgoviște”: *experimentele desfășurate; povestirile despre deportări; când am avut invitați; să creez diverse lucruri; cititul și jocurile interesante; teatrul de păpuși; când am descoperit tainele teatrului; am aflat multe informații interesante; despre Duminica Mare; despre cea mai mică carte din lume; despre mass-media, ceai, miere și bani; când am discutat despre sistemul solar; obiceiuri și tradiții din alte țări; modelarea; tehnica origami; să fac inele; jocurile distractive; activitățile interesante și atractive; inteligența bibliotecarei, Doamna Liliana; Micii europeni, deoarece am învățat multe obiceiuri și tradiții din alte țări”; informațiile noi pe care le-am acumulat.*
- Filiala „Alba Iulia”: *„Lucrul în echipă; jocurile, experimentele, lectura, pictura, codingul; experimentele fantastice; bibliotecarele și codingul; programarea; activitățile captivante și interesante; că mi-am făcut prieteni; activitățile desfășurate în aer liber; Mi e plăcut gli esperimenti e gli amici da qui (Mi-au plăcut experimentele și prietenii de aici)”*
- Filiala „Maramureș”: *„Faptul că pe lângă toate activitățile interactive am reușit să-mi fac prieteni noi, iar cel mai mult m-a plăcut activitatea când am prezentat știrile; toate activitățile, dar cel mai mult harta cifrelor; toate activitățile, dar cel mai mult confecționarea și completarea unei cărți; atmosfera caldă și prietenoasă; programul este binevenit pentru copii și pentru părinți; mereu interesant și inovativ; că am învățat multe lucruri și mi-am îmbogățit vocabularul; interesant, distractiv și interactiv; îmi place foarte mult că copilul vine acasă cu cunoștințe noi, foarte utile pentru viitor; varietatea temelor de la atelierele de creație”*
- Filiala „O. Ghibu”: *„Să creez în tehnica origami lalele și semne de carte; experimentele și cărțile; activitățile interesante și lectura cărților; jocurile, cărțile citite și experimentele”*
- Filiala Traian: *„Mi-a plăcut că a fost interesant; că am discutat despre lucruri pe care nu le cunoșteam; jocurile pe tabletă; activitățile în care am confecționat în tehnica origami, am desenat și am aflat curiozități; când mi-am făcut prieteni; să citesc enciclopedii; am mers la bibliotecă împreună cu prietenii; am aflat lucruri noi; că bibliotecarele sunt bune; când am discutat despre spațiul cosmic, am făcut spectacole și ne-am jucat afară; să fac fluturași cu Doamna Diana și discuțiile cu Doamna Valentina; teatrul cu prietenii”*
- Filiala de Arte „T. Arghezi”: *„Cel mai mult mi-a plăcut Provocarea verii; toate activitățile; să citesc, să pictez și să modelez; să-mi fac prieteni noi; când am citit poeziile lui Mihai Eminescu; aplicațiile și jocurile pe calculator; să mă șoc cu alți copii; varietatea mare de cărți; partea cu Descoperă, dar și partea cu Creează; că am învățat alfabetul coreean; că am aflat lucruri noi; experimente interesante care ne aduceau la bibliotecă în fiecare zi; când am creat jocuri video; că am învățat despre multe lucruri: cosmos, natură, programare”*
- Filiala „M. Ciachir”: *„Totul: să citesc, să cânt, să desenez, să descopăr; de doamna Liliana – o doamnă magică; desenatul – de când vin la bibliotecă desenez mai frumos ca niciodată, cititul la cronometru care m-a învățat să citesc mai bine; să petrec timpul cu alți copii, invitând ceva nou; bibliotecara dna Liliana care e foarte bună cu noi; de dl Marcel și că mi-am făcut mulți prieteni; că am în-*

vățat și am descoperit lucruri noi care îmi vor trebui pe parcursul anului; lucrul în echipa și atelierile de creație cu voluntarii și Dna Liliana; să fac înviorare – să învăț lucruri noi; programul în general; când trebuia să fiu bossul sau liderul; când am fost în pădure pentru ierbare; că la bibliotecă poți să-ți faci mulți prieteni”.

- Filiala „L. Rebreanu”: „Atelierile de creație; toate activitățile; faptul că bibliotecarii acordă multă atenție copiilor; când am vorbit despre trandafiri, istoria țării, fast food, cai, cosmos, invenții, floarea-soarelui; să creăm lucruri frumoase și să învățăm; când am aflat istoria banilor; când am fost în pădure și am admirat păsările și când am plantat cactuși; să desenez; că am învățat lucruri noi; când am vorbit despre poeta Lidia Grosu; că mi-am făcut prieteni noi; temele captivante și că putem să învățăm și să lucrăm practic; experiențele, jocurile, pauzele dinamice”.
- Filiala „Stefan cel Mare și Sfânt”: „Că în fiecare dimineață am citit; teatrul și jocurile în parc; comportamentul doamnelor bibliotecare; mi-am făcut mulți prieteni; jocurile lego; vizita la Centrul Academic Eminescu; concursul despre Chișinău; excursia la Grădina Zoologică; să construiesc un labirint și dinozaurul din lemn; când am citit povești; atelierile de creație, experimentele, chimia distractivă; toate activitățile captivante și și interesante; concursul Zâna verii deoarece mi-am pus în practică toate abilitățile și talentele mele, mi-a plăcut că am lucrat în echipă și ne-am bucurat împreună de rezultate; activitățile în aer liber unde ne-am bucurat de soare, libertate și am jucat jocuri interesante; faptul mi-am făcut prieteni pe viață, orele de lectură; atmosfera plă-

cută de aici, activitățile organizate în mod ideal, atelierile de creație ce mi-au dezvoltat imaginația și fantezia; am descoperit lucruri frumoase și am creat diverse opere minunate”.

- Centrul Academic Eminescu: „Toate activitățile din cadrul programului; când am construit roboți; când am vorbit despre Mihai Eminescu; tema despre dinozauri; jocurile distractive; ce mi-a povestit asistentul medical Eduard Bortă; informațiile despre pâine, culori, vitamine, igienă, corpul uman; scriitori; experimentele; arta oratorică, să vorbesc corect; să desenez”.
- Biblioteca Centrală: „Provocările și activitățile; să creez; lectura; QR codul; să facem diverse activități cu prietenii mei; lucrul cu hârtia în tehnica origami; cititul și discuțiile despre personaje; că în fiecare zi era ceva nou; lucrul cu cărțile, tabletele, calculatoarele”.
- Filiala Codru: „Totul; să citim, să descoperim, să creăm; să citesc, să desenez, să modelez; experimentele și jocurile; informațiile spuse de bibliotecar; origami; am aflat despre multe cărți; чумать; am descoperit foarte multe lucruri interesante; excursiile; jocurile de masă; să facem experimente; оригинальные опыты; concursurile”.
- Filiala M. Costin: „Sunt entuziasmată de faptul că studiem diferite culturi, îmi place că desenăm la sfârșitul activităților; să învăț despre Africa și India, să confecționez animale din hârtie; cel mai palpitant este faptul că bibliotecarul ne învață lucruri noi, curiozități despre cultura țărilor, iar după rezolvăm rebusuri și desenăm; делать поделки; рассказы про европу; тема животные африки; filmele video pe care le-am vizionat”.

- Filiala N. Titulescu: „Totul, pentru că am participat toată vara la acest program interesant și util, datorită lui vara mea a fost cu mult mai frumoasă; mulțumesc programului că în fiecare zi ne-am simțit o echipă, am lucrat în grup și am avut parte de surprize; să creez fiindcă creativitatea este o parte importantă din viața mea; să descopăr: lumea, experimente noi, aplicații, Chișinăul, natura și alte lucruri frumoase; să explorez parcul de lângă bibliotecă, să desenez grădina și florile din ea; că în fiecare zi citim, învățăm și descoperim ceva nou; ador aplicațiile pe tabletă; că împreună cu prietenii mei ieșim în natură să facem descoperiri; să fac animații pe tabletă; cum am desenat, am cântat, am dansat, am înscenat povești și am comunicat cu colegii; pentru că mă simt bine aici, mi-am făcut prieteni noi, învățăm lucruri interesante și ne distrăm; jocurile de logică și textele pe care le-am citit; activitățile la care am citit cu intonație și experimentele chimice; excursiile, activitățile, aplicațiile și cadourile primite de la iubita noastră bibliotecară dna Aliona; Provocarea verii este un program minunat; tablourile personalizate și fizica distractivă; m-am simțit ca într-o familie adevărată; când am fost detectivi și să-mi fac autoportretul; ador acest program; lecturile captivante”.
- Filiala V. Bielinski: „Să citesc, să mă joc, să colorez și să descopăr; делать подделки и читать; nu am avut momente în care să mă plictisesc, adică mi-a plăcut tot; că biblioteca interacționează activ cu copiii, iar bibliotecarul găsește un limbaj comun cu toți; nu pot enumera ce mi-a plăcut mai mult, fiindcă mi-a plăcut totul foarte mult; excursiile, lego, jocurile, lectura; am învățat lucruri noi; când am citit povești cu tâlc, poezii de Mihai Eminescu, poezii despre Chișinău, curiozități din lumea plantelor, despre corpul uman și bunele maniere; să creez lucruri noi și să mă distrez cu prietenii noi”.
- Filiala „H. Botev”: „Cele trei componente ale programului: citește, descoperă, creează; cărțile – m-au captivat foarte mult și mi-au trezit interesul de lectură, de aceea le-am recomandat și altora; activitățile interesante și bibliotecarele; să mă joc cu alți copii și să citesc mai multe cărți; să comunic cu copii din alte școli; ieșirile în parc; faptul că am aflat multe lucruri noi și interesante pe care la școală puține șanse să le învățăm; orele petrecute în bibliotecă, în parc cu doamna bibliotecară care ne-a spus multe lucruri interesante”.
- Filiala „A. Donici”: „Cât de divers și interesant a fost programul, în fiecare zi am învățat ceva nou, iar bibliotecarii știau mereu cum să ne capteze atenția; cel mai mult mi-au plăcut desenele animate și experimentele și că mi-am făcut prieteni noi; am fost captivată de frumoasele povești populare moldovenești și de enciclopediile vii colorate; implicarea și dăruirea bibliotecarilor, tematica variată, este vesel și interesant; lucrul cu diverse materiale de la hârtie până la plastilină, răbdarea și bunătatea bibliotecarilor; iepurașii, vasele cu flori și lei din hârtie colorată; să citesc, să descopăr insecte, flori și păsări; activitățile interesante și inovative; atmosfera din bibliotecă; faptul că zilnic eram provocată să aflu ceva nou; să îmi petrec timpul explorând și învățând ceva nou; să creez cu mâinile mele diferite lucruri frumoase să mă apreciez pentru că îmi reușește;

poveștile, atelierelor de creație, cercetările, magia, experimentele și toate enciclopediile”.

- Filiala „L. Ukrainka”: „Jocurile și cititul din enciclopedii; jocurile și experimentele; să fac origami, să caut comori, să desenez; să caut comori și să desenez; мне понравилось абсолютно все; мне понравилось искать клады; мне понравились фокусы и эксперименты; понравилось играть в кегли, квест, читать и лепить”.
- Filiala „M. Lomonosov”: „Мне понравились эксперименты и читать; мне понравились прогулки на природе; поделки и квест; опыты, прогулки и рисовать”.
- Filiala M. Drăgan: „Diversitatea temelor de lectură, experimentele inedite, reciclarea obiectelor; jocurile dinamice, muzicale, pe calculator, aplicațiile pe tabletă, cărțile despre călătorii, și atelierelor de creație; cărțile din program și testele despre Chișinău; aplicațiile, jocurile și cărțile”.
- Filiala „A. Mickiewicz”: „Am apreciat posibilitatea oferită de acest program de a face cunoștință cu persoane noi și de a socializa într-un grup activ și primitiv. Structura programului este una reușită întrucât îmbină mai multe activități cum ar fi lectura, descoperirea lucrurilor noi și tehnici de lucru manual; temele despre chimie și matematică; atmosfera, bibliotecarii, cărțile, experimentele; jocurile și excursiile; să desenez și să-mi petrec timpul cu colegii; că am învățat limbi străine: coreeană, poloneză și africană; că m-am întâlnit cu prietenii și ne-am jucat împreună la bibliotecă; встречался с друзьями и смотрели вместе фильмы”.
- Filiala „Târgu-Mureș”: „Mie mi-a plăcut totul; aplicațiile pe tabletă și să

citesc; cel mai mult robotica; provocările, origami, robotica și curiozitățile; să fac robotică cu prietenii mei și componenta descoperă; atmosfera plăcută, atitudinea respectuoasă, activitățile interesante; domnișoara Irina și dna Ludmila (Stoianov); să citesc; să desenez și să mă joc pe tabletă; lucrul în echipă; să fac cercetări și să învăț aplicații noi; jocurile de cuvinte și discuțiile abordate pe diferite subiecte; să construiesc și să programez roboți; când am fost în parc și să construiesc lego; faptul că în fiecare zi aveam teme de discuție interesante din care am învățat foarte multe”.

6. Întrebarea ce ai învățat a adunat foarte multe răspunsuri detaliate, răspunsul-cheie fiind „MULTE”.

Comentariile ne conving de calitatea ofertei educaționale a programului și diversitatea tematică, accentuează aspectul educativ, ludic, util, creativ, inovativ, accesibil, profesional. Participanții susțin unanim că la bibliotecă au învățat „lucruri noi din toate domeniile care ne vor prinde bine în viață; lucruri noi pe care până acum nu le știam”. Referitor la conținutul tematic cele mai relevante sunt răspunsurile lor pe care le puteți urmări în extrasele de mai jos. Important este rezultatul acestui conținut care le-a modelat personalitatea, a schimbat cursul experiențelor interioare și subiective precum gândurile, emoțiile, conștiința, motivarea, percepția altora. Provocarea a solicitat de la participanți să utilizeze din plin capacitățile intelectuale și creative. Aici au învățat încrederea, curajul, prietenia, iubirea, respectul, patriotismul, și-au format deprinderi și abilități noi: „am învățat că dacă ai încredere în tine poți realiza multe lucruri; am învățat să am răbdare, să mă implic în proiecte de grup, la școală nu prea îmi reușea să fac parte din echipă; am învățat să am curaj, să ies în față și să prezint munca pe care o fac; nu

credeam că pot – aici am reușit; am învățat să am încredere în mine, să înving unele fobii; să nu-mi fie teamă să-mi expun punctul de vedere, chiar dacă e greșit; să fiu mai îndrăzneț; să fiu prietenoasă; să fiu mai bun; să îmi prețuiesc Patria; să fiu respectuoasă; să prezint o comunicare și să vorbesc în fața publicului fără emoții; să-mi înving timiditatea; ce înseamnă prietenia, familia și dragostea de carte; în primul rând că trebuie să iubim cărțile și cititul; să călătoresc cu ajutorul cărților; să fiu creativă; să am obiceiuri bune și să creez lucruri originale; să compun povești și să desenez; să citesc mai bine, pentru că în fiecare zi am citit câte 20 de minute, să creez și să descopăr”; să fac coding și experimente; aplicații interesante pe tabletă și să programez roboței” etc. Un argument important în favoarea programului: „AM ÎNVĂȚAT SĂ-MI PETREC FRUMOS VARA; AM ÎNVĂȚAT CĂ POȚI SĂ AI O VARĂ FRUMOASĂ ȘI INTERESANTĂ LA BIBLIOTECĂ”.

Urmează vocea lor:

➤ Filiala „Ovidius”: „Am învățat să nu-mi fie teamă să-mi expun punctul de vedere, chiar dacă e greșit. Am învățat să comentez citate, ceea ce era dificil pentru mine mai înainte.”; „Am învățat să călătoresc cu ajutorul cărților, să muncesc în echipă, să respect punctul de vedere al celor din jurul meu.”; „Am învățat că, dacă ai încredere în tine poți realiza multe lucruri.”; „Am învățat să călătoresc cu Gulliver, să descopăr Chișinăul prin puzzle, să creez Harta lecturii.”; „ Eu am învățat să creez benzi desenate pe baza unui text. Nu credeam că pot să realizez un plan de idei prin desen.”; „Am învățat să am răbdare, să mă implic în proiecte de grup. La școală nu prea îmi reușea să fac parte din echipă. Am învățat să am curaj, să ies în față și să prezint munca pe care o fac. Mă simt bine, fiindcă sunt apreciată”; „Am în-

vățat multe lucruri utile, de exemplu să fac un plan de idei, să comentez un citat, să improvizez în fața publicului etc. Am învățat să am încredere în mine, să înving unele fobii cum ar fi frica de păianjeni, împărțind tuturor această temere, acum mă amuz de frica mea.”; „foarte multe lucruri noi, ce până acum nu le știam; despre mass-media și am realizat o știre despre Provocarea verii; istoria orașului și a străzilor din preajma bibliotecii; să creez un lapbook; amănunte despre vocile de aur ale teatrului din Moldova; multe lucruri noi, utile, interesante ce am să le aplic la școală; am descoperit personaje noi de la care pot să iau exemplu; am învățat că dacă înveți de pe acum multe lucruri – îți va fi mai ușor în viață”.

➤ Filiala „Transilvania”: „Am învățat să fiu mai îndrăzneț și să am încredere în mine; să am grijă de cărți și să le restituie la timp; tema despre evidența manuală a cărților în bibliotecă, iar cu ajutorul catalogului electronic totul a devenit mai ușor; despre siguranța pe internet, cum să fac o prezentare, ce plante medicinale sunt; ce putem face în vacanță; că trebuie să venim la bibliotecă să învățăm; despre cinematografie; coloana vertebrală are 33 de vertebre, Chișinăul are 583 de ani de la fondare și multe alte lucruri utile și interesante; despre tehnologii; cum să acord primul interviu; cum să fim mai buni; multe lucruri noi și interesante despre faună, floră, zei, mitologie, domnitori, Ștefan cel Mare și am citit povești; mi-am făcut prieteni noi de la care am învățat să mă bucur de lucruri mărunte; să fac experimente; să confecționez lucruri în tehnica origami; am învățat să fiu prietenoasă și multe lucruri noi pe care nu le știam mai înainte”.

- Filiala „Târgoviște”: „În primul rând că trebuie să iubim cărțile și cititul; din cărți învățăm multe lucruri ce ne pot prinde bine în viață; să lucrez în echipă; să-mi expun părerea în public și să vorbesc corect; să am o dicție și o mimică corectă; să-mi exprim corect și clar gândurile; să vorbim corect românește; să îmi prețuiesc Patria; să fiu respectuoasă cu cei din jur; despre deportări; în fiecare zi lucruri noi din toate domeniile; despre țările baltice; despre cea mai mică carte din lume; ce trebuie să facem în situațiile de urgență; despre primul ajutor medical; care sunt cele mai frumoase biblioteci din lume; că curcubeul este rotund; despre dinozauri, soare și multe altele; despre ceaiuri, flori, soare, Chișinău, teatru și Duminica Mare; constelații și corpul uman; aplicații interesante; să confecționez obiecte din diferite materiale; tehnica origami; cum să mânuiesc o păpușă; multe curiozități despre plante rare; ce înseamnă mass-media; adevărata valoare a banilor și schimbul valutar; că timpul trece repede; multe lucruri pe care nu le știam; lucruri uimitoare ce îmi vor fi binevenite în viitor; despre mii de lucruri importante”.
- Filiala „Alba Iulia”: „Să confecționez brățări; informații noi despre natură; să compun povești; să fac coding și experimente; cum să structurez eseul; că benzile desenate sunt distractive; să fiu bun; tehnici de pictură; să avem grijă de cărți; curiozități despre insecte și plante; tehnici de lectură; cum se face o pompă, un curcubeu și un vulcan; pictura pe apă; cum se programează un joc; я узнал много о природе и природных явлениях; ho imparato tante cose con il computer (am învățat multe lucruri la computer)”.
- Filiala „Maramureș”: „Am învățat o regulă de aur care mă va ajuta și în viață: Cine vrea să știe carte, trece mai întâi prin cărți”; „despre străzile din jurul bibliotecii, corpul uman, univers; istoria notelor muzicale; am învățat că atunci când ești pe scenă trebuie să simți că lumea este a ta; cum e să fii prezentator TV siguranța pe Internet; să comunicăm, să povestim, să ne împărtășim emoțiile și impresiile, să lucrăm în grup și să apreciem talentele fiecăruia; multe lucruri și să fac felicitări frumoase; experimentele organizate în baza cărții 101 mari experimente științifice; să fiu creativă; să prezint o comunicare și să vorbesc în fața publicului fără emoții”;
- Filiala „O. Ghibu”: „Multe lucruri noi datorită experimentelor și am învățat jocuri noi; să pictez pe apă, să confecționez bărcuțe și pălării din hârtie; reacția dintre diferite soluții; să confecționez avioane; reacția dintre oțet și bicarbonatul de sodiu, proprietățile magnetului, că uleiul e mai ușor ca apa”.
- Filiala Traian: „Lucruri pe care nu le știam și habar nu aveam, dar de când vin aici am aflat totul. Acum știu să explorez, să nu mă tem de adevăr”; „Am învățat să înțeleg copiii și, cel mai important, să găsesc calea spre fiecare copil pentru a însuși mai bine informațiile.” (Diana Ciochină, voluntar); „despre politețe și regulile străzii; cum să mă comport cu cărțile, cum să-mi fac prieteni; lucruri frumoase; să fiu bun și amabil; foarte multe lucruri noi și interesante; să fac origami: fluturi, lalele, inimioare; că prietenia este cea mai importantă în viață; lucruri care mă vor ajuta la școală; să fim prietenoși și să-i ajutăm pe cei ce sunt în dificultate; multe lucruri utile; curiozități despre corpul

- uman, planete, animale, dinozauri, anotimpuri, sistemul solar și multe altele; că Tokio este cel mai mare oraș din lume care în care locuiesc 35 de milioane de oameni”.
- Filiala de Arte „T. Arghezi”: „Am învățat să vorbesc frumos cu maturii; multe lucruri; roboșii; *приложению смартфона*; lucruri frumoase și am cântat la instrumente muzicale; să citesc și să desenez; biblioteca e locul unde înveți mereu chestii noi; lucruri noi care m-au captivat; să modelez; să ocrotesc natura; cum să mă folosesc de computer; despre brățările prieteniei; să fac jocuri pe calculator; să fac săpun; multe lucruri noi despre electricitate, țări necunoscute, mituri, artă, muzică, cutremure, vulcani, corpul uman, gene și ADN”.
 - Filiala „M. Ciachir”: „Multe lucruri noi ce-mi vor fi de folos pe parcursul anului de studii; să citesc mai bine, să desenez mai frumos și să scriu mai caligrafic; *я научился дружить, лепить, рисовать, читать, пускать*; origami, să lucrez în echipă, limba română, mi-am făcut mulți prieteni; ce înseamnă prietenia, familia și dragostea de carte; să cunosc lumea înconjurătoare; lucruri foarte interesante pe care le pot povesti la toți prietenii mei; să compun povești, bunele maniere și multe altele; să vorbesc ca un orator profesionist; despre natură, insecte, muzică, Vivaldi; corpul iman, dinozauri, telefon; la Provocarea verii am învățat foarte multe lucruri noi pe care nu le știam”.
 - Filiala „L. Rebreanu”: „Să fiu bun; că trebuie să citesc multe cărți fiindcă ele ne învață doar de bine; multe și interesante; despre trandafiri, Dragoș Vodă, păsări, animale, insecte, mări și oceane, vulcani, cai, teatru, ciuperici, modă, bunele maniere, corpul uman; cum să ne alimentăm corect; multe curiozități și lucruri noi; cum se face uleiul; cum se fac experimentele”.
 - Filiala „Stefan cel Mare și Sfânt”: „Multe lucruri interesante despre orașul meu; cum să scriu o poveste în care eu sunt eroul; lucruri cu adevărat neștiute de mine, din toate activitățile am învățat ceva nou; să confecționez o torbă Eco, săpun, să recit poezii, să scriu povești; să construiesc benzi desenate pe tabletă, despre emoțiile și sentimentele oamenilor; să fiu mai îndrăzneț, deschis, prietenos cu alți copii; de la orele de lectură am învățat cum să fiu un copil educat, despre sentimente – acum știu cum să-i zic mamei mele cum mă simt și de ce; experimentul cu săpunul și cuvinte noi; să construiesc un elefant; cum se face o pasăre origami; multe lucruri despre natură și despre calculatoare; să fiu mai responsabilă și mai creativă; că este important să fii harnic și corect; despre evaluarea nivelului de stres prin confecționarea unui termometru al stresului; multe lucruri folositoare și interesante despre: cel mai mare munte din lume, corpul uman, plante, maimuțe; cum se face o ikebană, flori din hârtie colorată, brățări, cuvinte noi; că trebuie să lucrăm în echipă; să-mi fac prieteni noi”.
 - Centrul Academic Eminescu: „Despre Mihai Eminescu și Veronica Micle; lucruri utile și interesante despre corpul uman, univers, dinozauri, igienă, culorile, pictori, bibliotecă, alimentația corectă, arta oratorica, limba română, legenda Chișinăului”.
 - Biblioteca Centrală: „Cum se creează QR codurile; să confecționez lucruri în tehnica origami; să dansez; să creez benzi desenate; ce simbolizează culorile, să fac filmulețe pe tabletă, să citesc mai bine; să pun parolă pe

telefon; să fim prieteni, să avem încredere și să fim mai curajoși; să joc Monopoly; secretele jocului de șah, carte de vizită în Internet; cum să discuți despre o carte; geografie, cum să declami și cum să joci un rol”.

- Filiala Codru: „Să lucrăm în echipă și să fim mai responsabili; делать подделки и аппликации; să lucrăm cu hârtia creponată și cu plastilina; lucruri pe care nu le știam; să modelez și să desenez; să citesc expresiv; să ne respectăm unii pe alții; multe lucruri frumoase și bune despre viață, natură, planete, aer, pământ etc”.
- Filiala M. Costin: „Despre natură, animale, steagurile continentelor; делать подделки которые раньше не умела делать; multe lucruri despre America de Nord; să confecționez diferite figuri din hârtie și să scriu în limba chineză; о разных странах: Бразилии, Южной Америке, Африке, Египте; найти страны на карте; делать подделки; lucruri interesante despre Japonia”.
- Filiala N. Titulescu: „La capitolul Citire am citit informații despre animale, flori, plante, invenții, dragoste de mamă. La capitolul Descoperă am descoperit experimente chimice, jocuri distractive și de logică, locuri frumoase din orașul Chișinău ș.a. La capitolul Creează am creat semne de carte felicitări, desene, animații etc.”; „să-mi înving timiditatea, să am obiceiuri bune și să creez lucruri originale; lucruri utile și frumoase: cum se face un experiment, o magie, un ierbar și cum se mânuiește o păpușă de mână; să fim exploratori și oameni de știință, chimie distractivă, matematică, canva, modă și stil; despre iubire, prietenie și dor de mama; aplicații noi la tabletă, să fac teatru; să citesc mai bine; să pictez cu buretele, să lucrez

în echipă, să citesc mai corect; ne-am simțit ca acasă; la bibliotecă mereu învățăm ceva nou și interesant; să fac săpun; cum să fiu un prieten adevărat; despre energia eoliană și cum să instalez un cort; să fiu creativă, să am o gândire logică, să fiu curioasă, să descopăr lucruri noi, să citesc expresiv, să creez lucrări originale; am învățat să-mi petrec frumos vara: să citesc mai bine, să creez și să descopăr; că poți să ai o vară frumoasă și interesantă la bibliotecă”.

- Filiala V. Bielinski: „Despre scriitori, poeți, bunele maniere, corpul uman, străzi, orașe, igienă, plante medicinale, alimentația sănătoasă; vitamine, sistemul solar, junglă, orașul Chișinău; о планетах и насекомых ; să joc șah, să confecționez lucruri din hârtie; am descoperit cele cinci simțuri ale omului; să fac aplicații din semințe; despre parcurile Chișinăului, despre prietenie și despre Mihai Eminescu; foarte multe lucruri noi și interesante; să ne jucăm împreună; să citesc foarte bine”.
- Filiala „H. Botev”: „Să mă exprim mai ușor în public; am învățat și asimilat multe idei noi pe care le-aș expune într-o carte întreagă; să nu fiu leneș ca trântorii, să vorbesc frumos, să fiu activ; despre planete, corpul uman, străzile capitalei, Ștefan cel mare, cosmos, plante, păsări, proverbe, ghicitori etc.; am învățat să-mi exprim corect părerile; să comunic cu alți copii; am citit cărți noi; să citesc mai corect și să discut mai bine pe diverse teme”.
- Filiala „A. Donici”: „Să modelez și să pictez; să-mi aleg literatura necesară de pe rafturile bibliotecii; multe poezii și cântece, am descoperit multe lucruri noi, am confecționat lucrări frumoase pe care le-am luat acasă

și am bucurat părinții; să aplic tehnica origami, quilling și kirigami – am avut o experiență de neuitat; cum să fiu mai creativă; cum se reciclează lucrurile; să citesc mai multe cărți și diverse aplicații; să fac descoperiri în natură și diferite experimente chimice; cum funcționează mașinile, cum s-au construit casele, de ce trebuie să ne spălăm pe dinți, cum supraviețuiește ursul la Polul Nord și multe alte lucruri interesante; cum să fac cercetări pe o temă care mă interesează cel mai mult; o sumedenie de lucruri pe care până acum nu le știam”.

- Filiala „L. Ukrainka”: „Ленить из пластилина; я научилась все, все, все; cele șapte minuni ale lumii; despre automobile și mașinile viitorului; multe lucruri noi și origami; cum să ne comportăm în pădure; пополнил знания о Кишиневе”.
- Filiala „M. Lomonosov”: „Я выучил загадки, скороговорки; я узнал о пиратах и Северную Америку, что земля круглая”.
- Filiala M. Drăgan: „O mulțime de aplicații pe tabletă; multe lucruri despre Chișinău; regulile de joc în șah; că sunt multe cărți motivaționale interesante; să lucrez pe tabletă și multe aplicații utile; să lucrez în echipă, să fac origami; să creez benzi desenate, să citesc, să cânt la pian pe tabletă, să joc șah, să petrec timpul frumos; să analizez cele citite, să fiu precaut în timpul experimentelor, să nu mă tem de ce e nou și necunoscut”.
- Filiala „A. Mickiewicz”: „Bibliotecarii au reușit să prezinte teme de discuție actuale și relevante bazate pe o multitudine de subiecte importante cum ar fi acordarea primului ajutor, necesitatea reciclării sau problemele încălzirii globale; cum se face o buburuză din mărgele, semne de

carte, plicuri și înghețată; ce trebuie să fac în caz de cutremur sau de incendiu; să fac trucuri de magie și să socotesc repede; despre sănătate și mediul înconjurător; как выжить в лесу; искать познавательную информацию в библиотеке”.

- Filiala „Târgu-Mureș”: „Multe lucruri noi și utile; cuvinte noi, despre alimentația sănătoasă și corpul uman; să fac experimente; diverse aplicații; cum se face înghețata; să vorbesc corect; cum se fac cercei și aplicații pe tabletă; despre televiziune și teatru; jocuri interactive; cum să fac publicitate; lucruri interesante care îmi vor fi de folos”.

7. Pe final participanții au fost rugați să lase un mesaj pentru bibliotecar – răspunsul-cheie este „MULȚUMESC”.

Această întrebare a generat foarte multe răspunsuri – toate de mulțumire, apreciere, respect, admirație, recunoștință deopotrivă pentru bibliotecari și pentru organizarea programului *Provocarea verii*. Au apreciat efortul depus, distracția, umorul, căldura, atitudinea, dedicația și-au manifestat bucuria. Cuvintele de mulțumire au curs șuvoi nestăvilit: „pentru dăruire; pentru timpul acordat; amabilitate, cunoștințe și răbdare; pentru informațiile utile și pentru atitudine; că ne-ați învățat lucruri noi, m-am distrat și am fost primit cu căldură; pentru atenția și profesionalismul dvs.; pentru inteligența, ingeniozitatea și munca pe care ați depus-o; pentru amabilitate și răbdare; ne-ați ghidat spre lumea înțelepciunii; că ne-ați oferit ceva nou în fiecare zi; că ne-ați ajutat să ne dezvoltăm spiritual; ne-ați îndrumat pe o cale mai bună; pentru ajutorul vostru și cunoștințele date; ați organizat activități interesante și captivante; pentru surprizele din fiecare zi; pentru bunătate și iubirea față de noi; că ne-ați susținut și ne-ați învățat lucruri pe care nu le știam; pentru tot ce ne-ați învățat și pentru timpul

petrecut împreună; pentru o vară fericită". Au apreciat și acest aspect al programului: „vă mulțumesc că mi-ați dat șansa să învăț multe pe gratis”.

Deși nu li s-a cerut să dea numele bibliotecarilor, unii participanți nu s-au abținut: „Dna Liliana (Manoilova), vă mulțumesc pentru tot ce ne-ați învățat, vă sunt foarte recunoscătoare, sunteți o doamnă incredibilă; cea mai bună bibliotecară pe care am văzut-o; frumoasă, amabilă, optimistă, întotdeauna cu zâmbetul pe față; vă iubesc, vă admir, să fiți mereu iubită de copii”; „Dna Maria (Guțu) a făcut fiecare oră mai interesantă”; „Mulțumesc Doamnelor Aliona (Nosatii) și Alla (Tuhari) pentru această vară super-mega distractivă”; „Dragă doamnă Natalia (Kravciuk), activitățile dvs. sunt interesante și, revenind acasă, îmi place să revăd materialul despre care am discutat”; „Stimată doamnă Liliana (Juc), vă mulțumesc pentru că ne-ți dat șansa de a ne lărgi orizonturile prin activitățile organizate de dvs. în cadrul cărora ne-am petrecut timpul interesant și eficient; vă mulțumesc pentru tot efortul și munca depusă, pentru răbdare și bunăvoință; vă mulțumesc că m-ați învățat tainele actoriei și că ați avut încredere în mine”; „Dna Raisa (Popesco) și dna Ludmila (Iarmenco), sunteți bibliotecare foarte bune și minunate”; Doamna Valentina (Cireș), doamna Liuba (Mihailiuc) și doamna Natalia (Gaina), vă mulțumesc mult pentru bunătatea și căldura oferită, pentru șansa de a participa ca voluntar la programul Provocarea verii”; „Mulțumesc doamnei Maria (Buză), deoarece ea ne-a învățat lucruri noi, ne împăca dacă ne certam, a stat tot timpul cu noi ca un înger păzitor”; „Dragă doamna Valentina (Marcu), dvs. ne-ați recomandat multe cărți care ne-au plăcut, ne-ați ajutat cu informațiile pentru proiecte. Aș vrea să rămâneți să lucrați aici mereu, sunteți ghidul meu. Vă iubesc enorm”; „Dna Ludmila (Odobescu) e cea mai super bibliotecară”; „Dna Doina (Vicol) și dna Oxana (Andreev),

vă mulțumesc că m-ați primit cu căldură în bibliotecă și m-ați îndrumat, cu dvs. am învățat multe lucruri noi”.

Bibliotecarii BM au fost apreciați cu multe calificative și cuvinte de admirație: „mai buni, perfecți, inteligenți oameni din lume; sunteți ca niște părinți; sunteți minunate; mă bucur că v-am cunoscut; apreciez munca voastră; vă iubesc foarte mult; în aceste zile ai fost cel mai bun prieten al meu; un rucsac plin de cunoștințe” ș.a. Au fost încurajați să „continuați ceea ce faceți și să îi bucurați și pe alți copii; să fiți mereu așa de primitivi; să învățați și pe alți copii așa cum ne-ați învățat și pe noi; niciodată să nu renunțați la bibliotecă și să ne mai chemați; succese și realizări în continuare”.

Provocarea verii a fost o pistă de afirmare și pentru tinerii voluntari care și-au manifestat dorința de a se implica în desfășurarea activităților. Munca lor nu a trecut neobservată. Voluntarii au fost îndrăgiți și apreciați de participanți: „mult stimate doamne bibliotecare și domnișoare voluntare, sunteți foarte bune, blânde și cu multă răbdare. Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine și toți noi, cei prezenți la Provocare; cel mai mult mi-a plăcut lucrul în echipa și atelierile de creație cu voluntarii; cei mai frumoși voluntari au fost Laura Bulgaru și Loredana Pavlov; mulțumesc pentru tot efortul și pentru că ne-ați făcut cunoștință cu Eduard Bortă”.

Voluntarii, la rândul lor, au fost recunoscători pentru șansa de a-și dezvolta anumite competențe:

„Fiind pe post de voluntară, mi-a plăcut cel mai mult să lucrez cu copiii, să-i învăț lucruri noi, atât pentru ei cât și pentru mine. La fel mi-a plăcut să comunic cu ei, să-l descopăr pe fiecare în parte: hobby-urile, abilitățile în diferite domenii. Unicul mesaj pe care pot să-l las bibliotecarelor este unul de mulțumire: Doamna Valentina, Doamna Liuba și Doamna Natalia, vă mulțumesc mult pentru bunătatea și căldura oferită, pentru șan-

sa de a participa ca voluntar la programul *Provocarea verii*" (Diana Ciochină, voluntar Filiala Traian); „Voluntariatul la *Provocarea Verii* a fost un act de prezentare a succesului meu. Aceste săptămâni alături de copii mi-au dat energie și zâmbete pe față. Cu susținerea doamnei bibliotecare Liliana Manoilova am reușit să mă transform într-un om de succes. Ceea ce s-a petrecut în spatele ușii bibliotecii „Mihail Ciachir” este ceva unic pe care nimeni nu le va putea relua vreodată (Laura Bulgaru, voluntar Filiala „M. Ciachir”).

Programul *Provocarea verii* a impresiionat prin originalitate, creativitate, ingeniozitate, diversitate, dedicație, a adus bucurie chișinăuienilor, sporind încrederea în instituția bibliotecară: „*Timpul petrecut aici este de neprețuit!; deja văd lumea cu alți ochi; sunt fericit că am o bibliotecă lângă casa mea; tici e mai bine decât acasă sau în curte, aici nu mă plictisesc; la bibliotecă am descoperit o altă lume; în fiecare dimineață vin cu entuziasm la bibliotecă; ne-ați adus cheia succesului; a fost mai interesant decât la școală; biblioteca este cel mai bun prieten al meu; îmi place biblioteca, o să vin mereu aici; pot spune cu mândrie că am avut o vară superbă la bibliotecă!; mă simt bine, fiindcă sunt apreciată*”.

Majoritatea respondenților au mulțumit organizatorilor pentru acest program și și-au exprimat dorința de a-l desfășura și în anii următori: „*Vă mulțumesc foarte mult pentru că ați organizat acest program; sper că va fi și vara viitoare; sper să ne vedem și la anul; o să revin cu drag; mersi pentru Provocarea verii; mă bucur nespun de mult că particip la Provocarea verii; mulțumesc pentru acest program super frumos; să faceți activități pentru copii în fiecare vară; vă mulțumesc pentru provocarea acestei veri; mulțumesc pentru o vară fericită; promit că voi mai veni și în anul viitor să facem mai multe experimente; doresc să faceți așa provocări și anul viitor; mulțumesc organizatorilor*

pentru programul Provocarea verii; a fost o perioadă fantastică din viața mea, tare aș vrea să se mai repete”.

Esența comentariilor poate fi rezumată după cum urmează:

➤ Filiala „Ovidius”: „*Ați fost un ghid cu un rucsac plin de cunoștințe pentru noi, cei care am frecventat programul. Vă mulțumim pentru dăruire!*”; „*Mă bucur nespun de mult că particip la Provocarea verii. În fiecare dimineață vin cu entuziasm la bibliotecă. Mulțumesc pentru amabilitate și răbdare.*”; „*Mulțumesc bibliotecarilor pentru timpul acordat și sper că și vara viitoare va fi acest program.*”; „*Vă mulțumesc că ne-ați oferit ceva nou în fiecare zi. M-am informat și m-am distrat în același timp.*”; „*Bibliotecar ingenios, îți mulțumesc pentru amabilitate, cunoștințe și răbdare.*”; „*La bibliotecă am descoperit o altă lume. Aici e mai bine decât acasă sau în curte, aici nu mă plictisesc.*”; „*Pot spune cu mândrie că am avut o vară superbă la bibliotecă!*”; „*Sunteți ca niște părinți. Ne alinați, ne învățați lucruri utile și interesante. Vă mulțumim, doamnelor bibliotecare!*”; „*Dragi bibliotecare, vă mulțumim pentru inteligența, ingeniozitatea și munca pe care ați depus-o.*”; „*Îmi place biblioteca, o să vin mereu aici, sunteți minunate; mă bucur că v-am cunoscut; sper că ne vom întâlni și în anul viitor; sper să învățați și pe alți copii cum ne-ați învățat și pe noi. Apreciez munca voastră; ne-ați adus cheia succesului; Vă iubesc și mi-ar fi greu să mă despart; îmi place acest program; mersi pentru Provocarea verii; ne-ați ghidat spre lumea înțelepciunii; Să continuați ceea ce faceți și să îi bucurați și pe alți copii!*”.

➤ Filiala „Transilvania”: „*Mult stimat Doamne bibliotecare și domnișoare*

voluntare, sunteți foarte bune, blânde și cu multă răbdare. Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine și toți noi, cei prezenți la Provocare. A fost o perioadă fantastică din viața mea. Tare aș vrea să se mai repete.”; „Mi-a plăcut să vin la bibliotecă și să particip la activități. Vă mulțumesc că ați organizat totul să ne fie interesant. Voi veni mai des la bibliotecă”; „mă bucur foarte mult pentru că am participat la programul Provocarea verii fiindcă a fost foarte interesant; voi veni cu drag și la anul viitor; vă mulțumesc mult pentru tot, din cărțile citite am aflat multe lucruri; voi mai veni la Provocarea verii; vă mulțumesc pentru tot ce ne-ați învățat, eu deja văd lumea cu alți ochi; vă doresc mult succes în continuare; biblioteca este cel mai bun prieten al meu; vă mulțumesc pentru informațiile utile și pentru atitudine; vă mulțumesc foarte mult pentru că ați organizat acest program; mulțumesc că ne-ați învățat lucruri noi, că m-am distrat, că am fost primit cu căldură; mulțumesc pentru această experiență grozavă și interesantă; aceste zile au fost de neuitat, mi-au plăcut activitățile iar dumneavoastră ați fost super și să rămâneți așa mereu; m-ați învățat lucruri noi și creative – o să revin cu drag; vă mulțumesc că mi-ați dat șansa să învăț multe pe gratis; mi-ar fi plăcut să vin mai des la astfel de programe; mi-aș dori să fie așa în fiecare vacanță, e foarte plăcut când găsești așa oameni buni și zâmbitori; dragă bibliotecar, ai fost cel mai bun prieten în aceste zile; am învățat multe lucruri noi pe care aș vrea să le transmit tuturor; am să vin și la anul pentru a afla lucruri noi”.

- Filiala „Târgoviște”: „Dragi doamne bibliotecare, vă mulțumim că ați des-

fășurat acest program, că ne-ați învățat atâtea lucruri noi, că ne-ați ajutat să ne dezvoltăm spiritual. Vă promitem că vom veni și la anul.”; „Stimată doamnă bibliotecară, vă mulțumim pentru tot efortul depus pentru noi ca să ajungem cineva în viață și vă mulțumim pentru că ne învățați să iubim cărțile.”; „Dragă doamnă bibliotecară, vă mulțumim pentru că în fiecare zi ne învățați lucruri noi, să prețuim cărțile și lectura, să fim oameni adevărați cu suflet bun. Sunteți un exemplu extraordinar și cea mai bună bibliotecară din lume!”; „mulțumesc pentru activitățile și amabilitatea dumneavoastră; îmi place cum mă învățați pe înțelesul meu; o iubesc foarte mult pe dna Liliana; voi reveni cu drag la bibliotecă; vă mulțumesc mult pentru că ne-ați susținut și ne-ați învățat lucruri pe care nu le știam; mi-a plăcut la bibliotecă foarte mult; pentru toată răbdarea pe care ați avut-o cu noi; mi-au plăcut mult toate activitățile, sper să le desfășurați și vara viitoare; mi-a plăcut foarte mult și dacă va fi și anul viitor – voi veni; sper să continuați și la anul Provocarea verii; ne vedem vara viitoare; să faceți activități pentru copii în fiecare vară; mulțumesc că ne-ați învățat lucruri utile”.

- Filiala „Alba Iulia”: „Mulțumim că ne-ați învățat multe lucruri interesante și utile. Recomand acest program tuturor copiilor”; „mi-a plăcut foarte tare la bibliotecă; dragi bibliotecare, vă iubesc foarte tare și îmi plac cărțile; au fost niște săptămâni foarte bune cu toți prietenii și bibliotecarii; voi reveni și vara viitoare; mulțumesc pentru vacanța aceasta plăcută; vreau să vin în fiecare vară; vă mulțumesc pentru provocarea acestei veri; mulțumesc pentru o vară fericită; mul-

țumesc pentru activitățile minunate; mulțumesc pentru că ne-ați învățat și ne-ați îndrumat pe o cale mai bună; mulțumesc pentru această vacanță; sper să ne vedem și la anul; să aveți cât mai multe grupe de copii isteți; è stato così bello che verro altri anni di sicuro (a fost atât de bine că voi reveni cu siguranță)”.

- Filiala „Maramureș”: „Vă mulțumesc mult de tot! Acest program Provocarea verii a fost foarte distractiv și educativ. Am învățat multe lucruri. Aș dori să vin și la anul.”; „mulțumesc că m-ați învățat lucruri noi și interesante; pentru activități și atenția acordată; succese și realizări în continuare; mulțumesc pentru atitudine frumoasă și prietenoasă; pentru munca și efortul depus”.
- Filiala „O. Ghibu”: „Mulțumesc pentru toate activitățile și pentru momentele frumoase; voi povesti tuturor prietenilor mei despre bibliotecă; voi reveni și vara viitoare; Promit că voi mai veni și anul viitor să facem mai multe experimente; doresc să faceți așa provocări și în anul viitor”.
- Filiala Traian: „Mulțumesc pentru că mi-am petrecut vara pozitiv; vă rog mult să mai organizați programe atât de interesante; sper că și vara viitoare va fi la fel; vă mulțumim pentru atenție, grijă și răbdare, pentru lucrurile noi învățate. Ne pare rău că trebuie să ne despărțim timp de un an; mi-au plăcut mult cărțile pe care le-am citit aici; organizarea acestui program este foarte bună; vă mulțumesc pentru că ați organizat programul Provocarea verii; voi recomanda și prietenilor, a fost o vacanță de vis; mulțumesc pentru că m-ați învățat ce este mai bine în viață”.
- Filiala de Arte „T. Arghezi”: „Sunt foarte impresionant de Provocarea

verii și mulțumit de bibliotecari; mulțumesc că ne-ați învățat lucruri bune și interesante; îmi place mult acest program; bibliotecarii sunt cei mai buni, perfecți, inteligenți oameni din lume; niciodată să nu renunțați la bibliotecă și să ne mai chemați; să fiți mereu așa de primitori; mulțumesc pentru această bibliotecă; să mai fie Provocarea verii – este foarte interesant; ne place la bibliotecă, venim de dimineață, suntem liberi și mulțumiți”.

- Filiala „M. Ciachir”: 90 % din respondenții filialei s-au adresat bibliotecarei Liliana Manoilova: „Aceste două săptămâni au fost minunate alături de doamna Liliana. Am descoperit și am învățat multe lucruri interesante. Vreau și la anul să particip la Provocarea verii”; „Мне доamna Лилиана понравилась и я хочу с ней дружить. Она научила меня новым знаниям. Я очень благодарна ей за прекрасное преподование.”; „biblioteca îmi este a doua casă; mi-a plăcut aici și voi veni foarte des; mulțumesc pentru Provocarea verii; cei mai frumoși voluntari au fost Laura Bulgaru și Loredana Pavlov; bibliotecă m-a învățat să fiu prietenoasă”.
- Filiala „L. Rebreanu”: „Provocarea verii este o idee foarte bună pentru copii. Învățăm lucruri noi și interesante. Mi-ar plăcea să se desfășoare și vara viitoare.”; „mi-a plăcut și vă încurajez să faceți mai multe veri distractive, deoarece datorită dumneavoastră această vară a fost cea mai frumoasă; mulțumesc că ați organizat o vară de neuitat; mulțumesc foarte mult pentru ajutorul vostru și cunoștințele date, vă rugăm să mai continuați; bibliotecarele sunt foarte bune; acest program a fost distractiv, interesant și captivant”.

- Filiala „Stefan cel Mare și Sfânt”: „Timpul petrecut aici este de neprețuit! Vă apreciez și vă respect pentru tot ce ați făcut pentru noi. Cu ajutorul dvs. am aflat multe lucruri.”; „Mulțumesc pentru posibilitatea de a participa la acest program minunat. A fost frumos aici, la bibliotecă. Sunteți foarte profesioniște și cele mai tari bibliotecare. O să venim și la vară”; „vă mulțumim că ne-ați învățat multe lucruri interesante și ați organizat activități captivante; mi-a plăcut să particip la Provocarea verii; mulțumim pentru acest program, aș vrea să continui și anul viitor; mulțumesc că ne-ați dus în excursii la Grădina Zoologică; aici m-am simțit ca în familie, vă respect tare și voi veni numai decît și la vara viitoare; mulțumesc tuturor pentru bunătate și răbdare, pentru tot ce ne-ați învățat și pentru timpul petrecut împreună”.
- Centrul Academic Eminescu: „CAE este cel mai interesant și prietenos centru în care am fost. Sper că vor veni mulți copii și vor rămâne uimiți ca și mine.”; „mulțumim că ne-ați învățat despre Mihai Eminescu; mi-au plăcut foarte mult activitățile, mulțumesc pentru tot; mulțumesc bibliotecarilor că ne-au învățat ceva nou care ne va ajuta în viață; recomand tuturor copiilor să vină la bibliotecă; mulțumesc pentru tot efortul și pentru că ne-ați făcut cunoștință cu Eduard Bortă; să mai organizați acest program; mulțumesc organizatorilor pentru programul Provocarea verii”.
- Biblioteca Centrală: „M-am distrat de minune în cadrul Provocării verii. Mi-aș dori ca în fiecare vară să fie provocare la bibliotecă; sunteți foarte buni; a fost interesant; mulțumesc pentru toată distracția; voi veni și la anul; mulțumesc, a fost bine; sper să mai fie și la anul”.
- Filiala Codru: „Mulțumesc pentru activitățile interesante, vă suntem recunoscători; organizați și la anul Provocarea verii; sunt mulțumit; cнacубо, было очень интересно; mulțumim pentru munca depusă; mulțumesc pentru acest program”.
- Filiala M. Costin: „Mă bucur că organizați astfel de programe; все было очень интересно; все отлично; aștept cu nerăbdare activitățile viitoare; cea mai tare vară; să ne învățați mereu ceva nou și interesant și să nu vă dați bătuți niciodată”.
- Filiala N. Titulescu: Mulțumesc pentru acest program super frumos; am învățat multe lucruri care ne vor ajuta în viață, pentru activitățile interesante și vara de neuitat; ne-ați făcut vara mai interesantă și mai distractivă; sunt fericit că am o bibliotecă lângă casă; sper ca acest program să fie în fiecare vară; sunteți super; pentru surprizele din fiecare zi și pentru bomboane; pentru bunătate și iubirea față de noi; pentru activitățile uimitoare; doresc ca biblioteca și bibliotecarele să trăiască veșnic, mi-a plăcut Provocarea verii – un program foarte distractiv și util; mulțumesc bibliotecii pentru că există; această bibliotecă va mai trăi mulți ani înainte pentru că copiii au nevoie de ea”.
- Filiala V. Bielinski: „Dna Maria, vă mulțumim pentru atenția și profesionalismul dvs., cu ajutorul dvs. am aflat multe informații interesante de care nici prin cap nu mi-a trecut că există.”; „mulțumesc pentru amabilitate și înțelegere, ne-ați dăruit cele mai frumoase momente; vă mulțumim că în timpul verii organizați așa programe, cu această ocazie mi-am

- făcut prieteni noi, am învățat lucruri multe și interesante care m-au făcut fericită, veselă și bucurasă; îmi doresc să continuați cu Provocarea verii pentru că este foarte interesantă; doresc să se organizeze acest program în fiecare an.*
- Filiala „H. Botev”: „Dna Olga (Aga), vă mulțumesc pentru ce m-ați învățat, informațiile îmi vor fi utile, ne-ați învățat scopul vieții, bunele maniere și prietenia.”; am fost mulțumit de cărțile pe care mi le-ați recomandat și m-ați motivat să citesc mereu nu doar pe timpul verii; la bibliotecă am învățat să observ lumea și să-mi dezvolt imaginația; lecțiile de coding; o să-mi fie dor de voi; mulțumesc pentru toate lucrurile noi, interesante și utile pe care le-am aflat aici”.
 - Filiala „A. Donici”: „Vă doresc cât mai mulți cititori îndrăgostiți de carte; să veniți cu activități interesante și captivante în fiecare zi; mai așteptăm astfel de programe interactive; mulțumesc pentru efortul depus în organizarea acestui program minunat; mulțumesc pentru clipele de neuitat petrecute la bibliotecă; aștept cu nerăbdare să ne revedem la anul la Provocarea verii”.
 - Filiala „L. Ukrainka”: „M-ați învățat multe lucruri noi, îmi place biblioteca deoarece am petrecut aici mult timp; aici am învățat foarte multe lucruri și mi-am făcut prieteni noi; biblioteca-rele sunt atente și ne-au învățat foarte multe lucruri noi; mi-a plăcut la bibliotecă; mulțumesc că ați fost buni cu noi și ne-ați învățat multe; спасибо за интересные игры, рассказы и эксперименты; спасибо большое мне было интересно и приятно, я никогда не видел таких библиотек; библиотекари умные и добрые”.
 - Filiala „M. Lomonosov”: „Я хочу прийти и в следующем году; я благодарна, что вы учили нас; благодарю за такую красивую библиотеку; спасибо за заботу и внимание”.
 - Filiala M. Drăgan: „Mi-ați făcut vacanța mai frumoasă; sunteți cei mai buni; să alegeți cât mai multe teme de lectură, să aduceți cele mai frumoase experimente, să adunați cât mai mulți copii talentați și să avem o comunicare cât mai eficientă; biblioteca este un refugiu extraordinar, o posibilitate de a te dezvolta personal, a doua școală dar mai captivantă, dinamică și fascinantă care dezvoltă și educă”.
 - Filiala „A. Mickiewicz”: „Ați făcut o treabă minunată, reușind să prezentați, pe lângă un set de informații utile, unul de valori demne de urmat; mulțumesc că m-ați învățat atâtea lucruri noi, sunteți cei mai buni; voi veni și vara viitoare – promit; vă mulțumesc pentru că ați fost alături de noi, că ne-ați învățat multe lucruri noi și interesante, sper să ne mai revedem; mai vreau așa activități; mulțumesc pentru vara interesantă; спасибо за все мероприятия я придю снова в библиотеку”.
 - Filiala „Târgu-Mureș”: „Mulțumesc mult pentru tot; să păstrați zâmbetul și armonia mereu – cu ele ne încălziți sufletul; a fost foarte bine la bibliotecă, vă iubesc; mi-a plăcut la Provocarea verii; mulțumesc pentru că ați contribuit la dezvoltarea noastră; îmi plac cărțile; m-am distrat foarte mult, mulțumesc; e mai bine decât să stai acasă; m-ați învățat multe lucruri noi; mi-a plăcut foarte mult aici, a fost interesant; acest program dezvoltă creativitatea și te face să te simți inclus, iar bibliotecarii te ajută să-ți

găsești vocea interioară; mulțumesc că ne-ați oferit 10 zile minunate!”

Concluzii:

Studiul realizat elucidează nivelul satisfacției participanților la *Provocarea verii* vis-à-vis de program, modul în care le-a influențat personalitatea și, indirect, impactul lui asupra bibliotecii ca instituție. 83,1% din respondenți consideră *foarte bun* intervalul în care a funcționat programul. Popularitatea de care s-a bucurat în primele săptămâni a atras la bibliotecă alți și alți copii, mărturie servesc cele 37% din respondenți care au afirmat că au aflat despre program de la colegii care frecventează biblioteca și au participat la program. 77,3% au apreciat activitatea programului *Provocarea verii* cu calificativul 10, adică excelent – dovadă a calității procesului instructiv-educativ. 76,1% din respondenți au răspuns cu încredere că vor recomanda acest program prietenilor.

Le-a plăcut *TOTUL*, fiindcă aici au găsit oportunități semnificative de dezvoltare personală: lectură, proiecte, experimente, educație IT, vorbit în public, socializare. Participanții au apreciat diversitatea tematică interesantă și inovativă a activităților, conceptele, metodele și tehnicile noi de abordare ce au acoperit cele trei componente ale programului: *Citește, Descoperă, Creează*, bazate pe conceptul STEAM. Răspunsurile lor scot în evidență atmosfera caldă și prietenoasă, competența bibliotecarilor, aspectul nonformal al activităților:

educativ, ludic, util, creativ, inovativ, accesibil, profesional.

Au învățat *MULTE*: încrederea, curajul, prietenia, iubirea, respectul, patriotismul, responsabilitatea, și-au format deprinderi și abilități de viață valoroase de a crea, explora, inova, implica care le-a crescut încrederea în sine, inteligență emoțională, gândirea critică și creativă. Participanții susțin unanim că la bibliotecă au învățat *„lucruri noi din toate domeniile, pe care până acum nu le știam, și care îmi vor prinde bine în viață”*, au învățat că *„la bibliotecă poți să ai o vară frumoasă și interesantă”*.

Cuvântul *MULȚUMESC* a fost sută la sută prezent în răspunsurile colectate. Mulțumiri speciale pentru: informațiile utile, dăruire, amabilitate, răbdare, atitudine, inteligență, gratuitate, pentru organizarea programului *Provocarea verii* – *„pentru o vară fericită”*.

Impactul programului *Provocarea verii* a influențat creșterea valorii și importanței bibliotecii în comunitate, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit mai vizibilă, munca bibliotecarului – mai apreciată. Chișinăuienii au înțeles că biblioteca nu este doar un depozit de cărți, ci și un spațiu modern, cu servicii complexe, în cadrul căruia pot obține cunoștințe și abilități, învăța lucruri noi și petrece timpul liber cu ajutorul bibliotecarului instruit.

Apreciam opiniile și comentariile respondenților. BM va folosi feedback-ul participanților la *Provocarea verii* pentru a îmbunătăți viitoarele ediții ale programului.